

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച

തതഃ പരീക്ഷിദ് ദ്വിജവർയശിക്ഷയാ
മഹീം മഹാഭാഗവതഃ ശശാസ ഹ |
യഥാ ഹി സൂത്യാമഭിജാതകോവിദാഃ
സമാദിശൻ വിപ്ര മഹദ്ഗുണസ്തഥാ || 1 ||

സ ഉത്തരസ്യ തനയാമുപയേമ ഇരാവതീം |
ജനമേജയാദീംശ്ചതുരസ്തസ്യാമുത്പാദയത് സുതാൻ || 2 ||

ആജഹാരാശ്വമേധാംസ്ത്രീൻ ഗംഗായാം ഭൂരിദക്ഷിണാൻ |
ശാരദ്വതം ഗുരും കൃത്വാ ദേവാ യത്രാക്ഷിഗോചരാഃ || 3 ||

നിജഗ്രാഹൗജസാ വീരഃ കലിം ദിഗ്വിജയേ ക്വചിത് |
നൃപലിംഗധരം ശൂദ്രം ഘ്നന്തം ഗോമിമുനം പദാ || 4 ||

ശൗനക ഉവാച

കസ്യ ഹേതോർനിജഗ്രാഹ കലിം ദിഗ്വിജയേ നൃപഃ |
നൃദേവചിഹ്നധൃക് ശൂദ്രകോന്യസൗ ഗാം യഃ പദാഹനത് |
തത്കഥ്യതാം മഹാഭാഗ യദി കൃഷ്ണകമാശ്രയം || 5 ||

അഥവാസ്യ പദാംഭോജമകരന്ദലിഹാം സതാം |
കിമന്യൈരസദാലാപൈരായുഷോ യദസദ്വ്യയഃ || 6 ||

ക്ഷുദ്രായുഷാം നൂണാമംഗ മർത്യാനാമൃതമിച്ഛതാം |
ഇഹോപഹൂതോ ഭഗവാൻ മൃത്യുഃ ശാമിത്രകർമ്മണി || 7 ||

ന കശ്ചിൻമ്രിയതേ താവദ് യാവദാസ്ത ഇഹാന്തകഃ |
ഏതദർഥം ഹി ഭഗവാനാഹൂതഃ പരമർഷിഭിഃ |
അഹോ നൃലോകേ പീയേത ഹരിലീലാമൃതം വചഃ || 8 ||

മന്ദസ്യ മന്ദപ്രജ്ഞസ്യ വയോ മന്ദായുഷശ്ച വൈ |
നിദ്രയാ ഹ്രിയതേ നക്തം ദിവ ച വൃർഥകർമ്മഭിഃ || 9 ||

സുത ഉവാച
യദാ പരീക്ഷിത് കുരുജാംഗലേഽശൃണോത്
കലിം പ്രവിഷ്ടം നിജചക്രവർതിതേ |
നിശമ്യ വാർത്താമനതിപ്രിയാം തതഃ
ശരാസനം സംയുഗശൗണ്ഡിരാദഭേ || 10 ||

സ്വലങ്കൃതം ശ്യാമതുരംഗയോജിതം
രഥം മൃഗേന്ദ്രധ്വജമാശ്രിതഃ പുരാത് |
വൃതോ രഥാശ്വദ്വിപപത്തിയുക്തയാ
സ്വസേനയാ ദിഗ്വിജയായ നിർഗതഃ || 11 ||

ഭദ്രാശ്വം കേതുമാലം ച ഭാരതം ചോത്തരാൻ കുരുൻ |
കിന്വുരുഷാദീനി വർഷാണി വിജിത്യ ജഗൃഹേ ബലിം || 12 ||

തത്ര തത്രോപശൃണുവാനഃ സ്വപൂർവേഷാം മഹാത്മനാം |
പ്രഗീയമാണം ച യശഃ കൃഷ്ണമാഹാത്മ്യസൂചകം || 13 ||

ആത്മാനം ച പരിത്രാത -
മശ്വത്ഥാമ്നോഽസ്ത്രതേജസഃ |

സ്നേഹം ച വൃഷ്ണിപാർമാനാം

തേഷാം ഭക്തിം ച കേശവേ || 14 ||

തേഭ്യഃ പരമസന്തുഷ്ടഃ പ്രീത്യുജ്ജ്വലിതലോചനഃ |

മഹാധനാനി വാസാംസി ദദൗ ഹാരാൻ മഹാമനാഃ || 15 ||

സാരഥ്യപാരേഷദസേവനസഖ്യദൗത്യ -

വീരാസനാനുഗമനസ്തവനപ്രണാമാൻ |

സ്നിഗ്ധേഷു പാണ്ഡുഷു ജഗത്പ്രണതിം ച വിഷ്ണോ -

ർഭക്തിം കരോതി നൃപതിശ്ചരണാരവിന്ദേ || 16 ||

തസ്യൈവം വർത്തമാനസ്യ പൂർവേഷാം വൃത്തിമൻവഹം |

നാതിദൂരേ കിലാശ്ചര്യം യദാസീത് തന്നിബോധ മേ || 17 ||

ധർമഃ പദൈകേന ചരൻ വിച്ഛായാമുപലഭ്യ ഗാം |

പൃച്ഛതി സ്മാശ്രുവദനാം വിവത്സാമിവ മാതരം || 18 ||

ധർമ ഉവാച

കച്ഛിദ്ഭദ്രദ്രിനാമയമാത്മനസ്തേ

വിച്ഛായാസി ഛായതേഷൻമുഖേന |

ആലക്ഷയേ ഭവതീമന്തരാധിം

ദൂരേ ബന്ധും ശോചസി കഞ്ചനാംബ || 19 ||

പാദൈർന്യൂനം ശോചസി മൈകപാദ -

മാത്മാനം വാ വൃഷലൈർഭോക്ഷ്യമാണം |

ആഹോ സുരാദീൻ ഹൃതയജ്ഞഭാഗാൻ

പ്രജാ ഉത സ്വിൻമഘവത്യവർഷതി || 20 ||

അരക്ഷ്യമാണാഃ സ്ത്രിയ ഉർവി ബാലാൻ

ശോചസ്യഥോ പുരുഷാദൈരിവാർത്താൻ |

വാചം ദേവീം ബ്രഹ്മകുലേ കുങ്കർമ -

ൺയബ്രഹ്മൺയേ രാജകുലേ കുലാഗ്ര്യാൻ || 21 ||

കിം ക്ഷത്രബന്ധുൻ കലിനോപസൃഷ്ടാൻ

രാഷ്ട്രാണി വാ തൈരവരോപിതാനി |

ഇതസ്തതോ വാശനപാനവാസഃ

സ്നാനവ്യവായോൻമുഖജീവലോകം || 22 ||

യദ്വാംബ തേ ഭൂരിഭരാവതാര -

കൃതാവതാരസ്യ ഹരേർധരിത്രി |

അന്തർഹിതസ്യ സ്മരതീ വിസൃഷ്ടാ

കർമാണി നിർവാണവിലംബിതാനി || 23 ||

ഇദം മമാചക്ഷ്യ തവാധിമൂലം

വസുന്ധരേ യേന വികർശിതാസി |

കാലേന വാ തേ ബലിനാം ബലീയസാ

സുരാർചിതം കിം ഹൃതമംബ സൗഭഗം || 24 ||

ധരൺയുവാച

ഭവാൻ ഹി വേദ തത്സർവം യൻമാം ധർമാനുപുച്ഛസി |

ചതുർഭിർവർതസേ യേന പാദൈർലോകസുഖാവഹൈഃ || 25 ||

സത്യം ശൗചം ദയാ ക്ഷാന്തിസ്ത്യാഗഃ സന്തോഷ ആർജവം |

ശമോ ദമസ്തപഃ സാമ്യം തിതിക്ഷ്യാപരതിഃ ശ്രുതം || 26 ||

ജ്ഞാനം വിരക്തിരൈശ്വര്യം

ശൗര്യം തേജോ ബലം സ്മൃതിഃ |

സ്വാതന്ത്ര്യം കൗശലം കാന്തിർദ്വ -

ഹൈര്യം മാർദ്ദവമേവ ച || 27 ||

പ്രാഗൽഭ്യം പ്രശ്രയഃ ശീലം
 സഹ ഓജോ ബലം ഭഗഃ |
 ഗാംഭീര്യം സ്ഥൈര്യമാസ്തിക്യം
 കീർത്തിർമാനോനഹങ്കൃതിഃ || 28 ||

ഏതേ ചാൻയേ ച ഭഗവന്നിത്യാ യത്ര മഹാഗുണാഃ |
 പ്രാർഥ്യാ മഹത്തമിച്ഛദ്ഭിരന വിധന്തി സ്ഥ കർഹിച്ചിത് || 29 ||

തേനാഹം ഗുണപാത്രേണ ശ്രീനിവാസേന സാമ്പ്രതം |
 ശോചാമി രഹിതം ലോകം പാപ്മനാ കലിനേക്ഷിതം || 30 ||

ആത്മാനം ചാനുശോചാമി
 ഭവന്തം ചാമരോത്തമം |
 ദേവാൻപിതൃന്യുഷീൻസാധുൻ -
 സർവാൻ വർണാംസ്തമാന്പ്രശമാൻ || 31 ||

ബ്രഹ്മാദയോ ബഹുതിമം യദപാംഗമോക്ഷ -
 കാമാസ്തപഃ സമചരൻ ഭഗവത്പ്രപന്നാഃ |
 സാ ശ്രീഃ സ്വവാസമരവിന്ദവനം വിഹായ
 യത്പാദസൗഭഗമലം ഭജത്യേനുരക്തം || 32 ||

തസ്മാഹമബ്ജകുലിശാങ്കുശകേതുകേതൈഃ
 ശ്രീമത്പദൈർഭഗവതഃ സമലങ്കൃതാംഗീ |
 ത്രീനത്യരോച ഉപലഭ്യ തതോ വിഭൂതിം
 ലോകാൻ സ മാം വ്യസൃജദുസ്തമയതീം തദന്തേ || 33 ||

യോ വൈ മമാതിഭരമാസുരവംശരാജ്ഞാ -
 മക്ഷൗഹിണീശതമപാനുദദാത്മതന്ത്രഃ |
 ത്വാം ദുഃസ്ഥമൂനപദമാത്മനി പൗരുഷേണ
 സമ്പാദയൻ യദുഷു രമ്യമബിഭ്രദംഗം || 34 ||

കാ വാ സഹേത വിരഹം പുരുഷോത്തമസ്യ
 പ്രേമാവലോകരുചിരസ്ഥിതവൽഗുജൽപൈഃ |
 സ്നേഹർയം സമാനമഹരൻമധുമാനിനീനാം
 രോമോത്സവോ മമ യദംഘ്രി വിടങ്കിതായാഃ || 35 ||

തയോരേവം കഥയതോഃ പുഥിവീധർമയോസ്തദാ |
 പരീക്ഷിന്നാമ രാജർഷിഃ പ്രാപ്തഃ പ്രാചീം സരസ്വതീം || 36 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
 പ്രഥമസ്കന്ധേ പുഥ്വിധർമസംവാദോ നാമ ഷോഡശോധ്യായഃ ||